

Економічні науки

УДК 330.1

Косенко Тетяна Геннадіївна

студентка

Київський національний університет
технологій та дизайну

Косенко Татьяна Геннадьевна

студентка

Киевский национальный университет
технологий и дизайна

Kosenko T.

student

Kyiv National University
of Technology and Design

**УДОСКОНАЛЕННЯ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ У
ГОСПОДАРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ БЕЗНАЛИЧНЫХ РАСЧЕТОВ В
ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ
IMPROVEMENT OF NON-CASH PAYMENTS IN BUSINESS
ENTERPRISES**

***Анотація:** У статті висвітлено роль та значення безготівкових міжгосподарських розрахунків та напрямів їх удосконалення.*

Ключові слова: безготівкові розрахунки, платіжні системи, розрахункові документи, електронні гроші, рахунки в банку.

***Аннотация:** В статье рассмотрены роль и значение безналичных межхозяйственных расчетов и направлений их совершенствования.*

Ключевые слова: безналичные расчеты, платежные системы, расчетные документы, электронные деньги, счета в банке.

Summary: *The article highlights the role and importance of non-cash payments and inter-farm areas of improvement.*

Key words: non-cash payments, payment systems, payment documents, money, bank accounts.

З розвитком ринкових відносин відбувається постійна адаптація суб'єктів господарювання до нових правил гри на ринку. Економіка України вже довгий час потребує значних глобальних змін у всіх її сферах. Вдосконалення механізму безготівкових розрахунків не є виключенням і залишається завжди актуальним питанням. Підтвердженням цього є розвиток фінансового ринку України, який характеризується появою нових інноваційних продуктів для здійснення платежів. Розвиток новітніх технологій не залишив осторонь і банківську систему, яка є головним творцем безготівкових розрахунків.

Безготівкові розрахунки широко використовується, вони є дійсно зручними та ефективними. Використання безготівкових розрахунків призводить до економії витрат на їх здійснення, прискорення здійснення розрахункових операцій та руху грошових коштів. Крім того, при безготівкових розрахунках грошова маса акумулюється в банках, і створюються умови для контролю за їх цільовим використанням.

В Україні правова база організації безготівкових розрахунків визначається рядом законів, які регламентують банківську діяльність («Про банки і банківську діяльність», «Про Національний банк України»). Що ж стосується детальної організації самих розрахунків, то вони визначаються затвердженою Національним банком України інструкцією №

22 від 21.01.2004 р. «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті».

Безготівкові розрахунки – перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів. Ці розрахунки проводяться банком на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді [1].

Безготівковий платіжний оборот полягає в оплаті будь-яких господарських операцій без використання готівкових грошей. Платник і одержувач коштів з цією метою використовують поточні рахунки. Такі операції можуть бути проведена як в одному банку, так і між різними кредитними установами. Тому можна вважати, що саме рахунок у банку – це серцевина взаємовідносин суб'єктів господарювання.

Для здійснення будь-якої господарської операції підприємство повинно використати відповідні платіжні інструменти. Найшвидший тип розрахунків між юридичними та фізичними особами – безготівкові. Банк в цих розрахунках виступає як посередник між клієнтами, що здійснюють платежі.

Широке використання безготівкового грошового обороту зумовлено також і тим, що безготівковий оборот має суттєві переваги перед готівковим і тому більш ефективний як для суспільства в цілому, так і для кожного окремого економічного суб'єкта.

Удосконалення безготівкових розрахунків є важливою умовою забезпечення грошовими коштами процесу виробництва, закріплення госпрозрахунку і підвищення ефективності господарювання. Це передбачає, з однієї сторони, своєчасне здійснення з покупцями платежів за одержані від постачальників товарно-матеріальні цінності, роботи та послуги, з другої прискорення документообороту.

У сучасних умовах досить чітко проявилися основні проблеми подальшого розвитку системи безготівкових розрахунків у народному господарстві України:

- оптимізацію форми і способів безготівкових розрахунків, їх організації;
- вибір найраціональніших у певних економічних умовах форм розрахунків, якій давали б найбільший ефект;
- підвищення самостійності господарських суб'єктів за умови доскональної організації і здійснення безготівкових розрахунків у господарському обороті, грошова відповідальність підприємств недоодержанням грошових коштів після відправлення товарів чи надання послуг вимагає, щоб ці ж підприємства мали право вільно діяти в сфері безготівкового обігу;
- постійний пошук нових механізмів організації безготівкових розрахунків, які дозволили б на економічній основі подолати кризові явища і процеси в грошовій сфері.

Для більш ефективного використання безготівкових розрахунків можна запровадити на підприємстві автоматизацію розрахунків на поточному рахунку використовуючи систему «Клієнт-банк», яка забезпечує :

- передачу повідомлень між клієнтом та банком у зашифрованому вигляді за допомогою сертифікованих засобів захисту;
- автоматичне ведення протоколу (та захист цього протоколу від модифікації) передавання розрахункових документів між банком та клієнтом, як у банк, так і в автоматизоване робоче місце клієнта;
- автоматичне архівування протоколів в кінці робочого дня.

Також доцільно використовувати такі форми розрахунків, як розрахунки за допомогою платіжних карток і електронних переказів.

Фінансовий стан підприємства значною мірою залежить від рівня ефективності використання тієї чи іншої форми безготівкових розрахунків, що передбачає оцінювання здійснення розрахунків на підприємстві і розроблення відповідних заходів, адже правильна організація безготівкових розрахунків є важливою умовою забезпечення нормального обороту коштів на підприємстві, зміцнення фінансової й господарської самостійності підприємства та підвищення ефективності виробництва.

При застосуванні комп'ютерних технологій одержується інформація про стан господарювання, зміни, які відбуваються, стан взаєморозрахунків із дебіторами та кредиторами визначаються результати господарювання, надається користувачам для прийняття рішень повна і достовірна інформація про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства від усіх видів діяльності. Такий порядок оформлення руху грошових коштів набуває в останній час все більшого застосування.

Автоматизований варіант ведення руху грошових коштів підвищує свою дієвість, оскільки скорочує розрив між реєстрацією первинних документів та використанням його результату. Наявність таких даних за декілька років дозволяє розглядати результати господарської діяльності в динаміці, забезпечує наступність за окремі періоди часу.

Останнім часом все ширшого використання набувають такі форми розрахунків як розрахунки за допомогою пластикових карток, електронні перекази. Обидві ці форми дуже спрощують систему оформлення проведення оплати розрахунків. Адже для здійснення перерахування грошей не вимагають присутності уповноваженої особи від підприємства в банку, а це заощаджує час на переїзди до установи банку. Головна перевага цих форм безготівкових розрахунків - значне прискорення здійснення самих розрахункових операцій.

Вдосконалюючи організацію безготівкових розрахунків виникають такі проблеми, як наближення моменту отримання продукції і забезпечення гарантій платежу, дотримання дисципліни доставок і прискорення здійснення розрахункових операцій. Такий контроль можна було б покласти на юридичну службу. Бо велике значення в здійсненні платіжної дисципліни має організація розрахунків, виконання договірної дисципліни. Отже, необхідно підвищити роль юристів в здійсненні розрахункових взаємовідносин з постачальниками і заготівельними організаціями, надати цій роботі систематичний та обов'язків характер, забезпечити захист законних інтересів господарств.

Отже, головним етапом удосконалення безготівкових розрахунків є комп'ютеризації бухгалтерського обліку безготівкових розрахунків та використання дистанційних систем керування банківськими рахунками, вибір яких зумовлює специфіку бухгалтерського обліку, зокрема документального оформлення розрахункових операцій, безготівкових розрахунків підприємства.

Література:

1. *Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті [Електронний ресурс]: Затв. постановою Правління НБУ № 22 від 21.01.2004 (із змінами і доповненнями.)- Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>*
2. *Рибак О.М. Шляхи вдосконалення організації безготівкових розрахунків : електронне наукове фахове видання, збірник наукових праць «Проблеми системного підходу в економіці» [Електронний ресурс] / О. М. Рибак, Т. А. Долінська // Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2010_2/Rybak_210.htm*